

## Süleymaniye'de bir sabah



'Artarak gönlümün aydınlığı her saniyede  
Bir mehabetli sabah oldu Süleymaniye'de'

Yahya Kemal

**B**ir dönemin gümüş sikke basım merkezi de olan tarihi Süleymaniye, kapsamlı bir restorasyon ile yeniden cazibe merkezi haline getirildikten sonra, hemen yanı başına yapılacak Süleymaniye Kış Sporları ve Turizm Merkezi ile bütünleşerek, yaz ve kış mevsiminde Gümüşhane turizmine hizmet verecek.

**P**roje kapsamında; butik oteller, pansiyonlar, tarihî-geleneksel yaşam alanları, geleneksel ürünlerin satılacağı tarihi pazar, el sanatları üretim ve satış merkezi, tarihi tematik park, hanlar, hamamlar ve geleneksel Gümüşhane evleri yeniden hayata kazandırılacak.

Devamı 3. Sayfada

### GÜNCEL

#### UZUN İNCE BİR YOL

► 2. Sayfada

### TURİZM

#### TURİZMDE YENİ BİR ROTA: KAYA TIRMANIŞI

► 4. Sayfada

### AKTÜALİTE

#### BİR DEĞİRMENDİR BU DÜNYA

► 6. Sayfada

### KÜLTÜR-SANAT

#### ÇEMBERİMDE GÜL OYA

► 8. Sayfada

## Yeşildere'de 'beyaz' bir sayfa

**G**ümüşhane mimarisini içerisinde yaşayan, geleneklerine bağlı olarak bu mimarinin felsefesini kavrayan özel mülkiyete ait konakların, mülk sahiplerince restore edilerek, gelecek nesillere aktarılması çalışmaları devam ediyor.

Geleneksel sivil mimarimizin, kuşkusuz en ilgi çekici unsurlarından biri olan eski evler, zamana meydan okurcasına günümüze dek ayakta kalmayı başarmışlardır. Mimari üslubu, yapı malzemesi, çatısı, merdiveni ya da balkonuyla geçmişin zarafeti ve vazgeçilmez özenini taşıyan bu evlerin hemen hepsi, eskinin o ince zevkini günümüze taşıyan örneklerle dolu.

Dökme demir balkon korkulukları, pencere kafesleri, ahşap ya da kesme taş işçiliği ile bizleri tarihte yolculuğa çıkararak Gümüşhane evlerinin oluşumunu, şehrin zengin tarihini geçmişi, topoğrafik özellikleri, iklim şartları, yapı malzemesi ve içlerinde yaşanan sayısız hayat hikâyeleri biçimlendirmiştir.

Devamı 8. Sayfada



## Kelkit, organik tarımla kalkınacak

**K**elkit'te, tarım-sanayi entegrasyonunu geliştirerek, kır ve kent bağlantılarını güçlendirme yoluyla kırsal nüfusun yerinde tutulmasının yanı sıra, tarım ve hayvancılıkta etkin kaynak kullanımı ile üreticinin düzenli gelir elde etmesini ve yüksek refah seviyesine ulaşmasını sağlamayı hedefleyen Kelkit Organik Tarım Uygulama ve Araştırma Merkezi Altyapısının Geliştirilmesi Projesi'nde ilk adım atıldı.

İhracata konu olan tarımsal ürünlerde işlenmiş ürün çeşitliliğinin artırılmasını, tarımsal üretimde Ar-Ge çalışmalarının yapılması ve kaynakların korunması prensibiyle kalite ve verimliliğin artırılmasını, işletmelerde bitkisel ve hayvansal üretimin entegre şekilde yürütülmesini, bölgede gerilemekte olan küçükbaş, büyükbaş ve kanatlı üretiminin devamlılığını sağlayarak, kırsal gelirin artırılmasını destekleyecek olan proje ile, yöresel ürün sektörünün geliştirilmesi, tarımsal üretimde üreticinin de söz sahibi olduğu muhafaza - paketleme - işleme tesisleri oluşturacak örgütlenme modellerinin geliştirilmesi ve markalaşmanın sağlanması da amaçlanmaktadır.

Devamı 2. Sayfada

### TURİZM

#### KENTİN İÇİNDE AMA KENTTEN UZAK: ARTABEL TATİL KÖYÜ SERENDER EVLERİ

7. Sayfada

### İNSAN VE YAŞAM

#### KÜLTÜR VADİSİNDE BİR USTA: HASAN SOYDAŞ

10. Sayfada

### AKTÜALİTE

#### ELLERİM ÜŞÜYORDU

6. Sayfada

### KÜLTÜR-SANAT

#### KAPI ÇALMAK, AÇILMASINI BEKLEMEK, BİR HOŞ GELDİN VE BİR GÜLER YÜZLE KARŞILANMAK

9. Sayfada

### TURİZM

#### BİR ŞELÂLE HİKÂYESİ: TOMARA

7. Sayfada

## Başlarken...

Ülkemizin yakın geçmişinde yaşadığı toplumsal gelişim ve değişim sürecinde göç olgusunun belki de en belirgin şekilde kendisini gösterdiği Gümüşhane, yurt içinde ve yurt dışında yaşayan binlerce gurbetçisi ile sıla hasreti çekmektedir. Geçim kaygısı başta olmak üzere, pek çok değişkenin sebep olduğu göç ile birlikte gurbette yaşamak zorunda kalan hemşehrilerimizin, memleketleri ile olan ve hiç eksilmeyen gönül bağlarını ve sıla-i rahim duygularını güçlendirmek amacıyla; Valimiz Sayın Yücel Yavuz'un talimatları doğrultusunda, iki ayda bir yayımlanmak üzere, kültür-sanat ve turizm odaklı kurguladığımız bir gazete çıkarmanın gayreti içerisinde olacağız. Amacımız, tıpkı eski bir konağın mahzeninde günışığına çıkmayı bekleyen antika eşyalar gibi, kente dair bütün unsurların izini sürmek. Kent'imize, ve hâliyle kendimize ait ne varsa tozunu almak. Duygu ve düşünce ikliminde yoğurduğumuz farklı konu başlıkları ile birlikte şehrin kültür ve sanat hayatına katkı sağlamak. Hazreti Mevlânâ'nın deyişiyle, "can, haberdâr olmak ister. Kim daha çok haberdâr ise daha çok canlıdır" ifadesi ışığında hareket etmek suretiyle geçmişi geleceğe taşımak. Tüm bunların ötesinde, sizlerle her buluşmamızda bizlere destek verecek olan değerli yazar kadromuz eşliğinde, meşveret değirmenine su taşıyarak hasbihâl kültürünü her daim zinde tutmak. Bizler heyecanlıyız. Umarız, gazeteden almış olduğunuz o tatlı kokunun etkisiyle sizler de bu heyecanımıza ortak olursunuz.

**Başlarken**, bu güzel fikrin mimarı Sayın Valimize, emeği geçen ve geçecek olan herkese şimdiden şükranlarımızı sunmayı büyük bir borç telâkki ediyoruz.

Gazete Yayın Kurulu



# Kelkit, organik tarımla kalkınacak

87 bin 475 metrekare alanda, Gümüşhane Organik Tarım Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin alt yapısı kurulacak.

**K**elkit'te, tarım-saray entegrasyonunu geliştirerek, kır ve kent bağlantılarını güçlendirme yoluyla kırsal nüfusun yerinde tutulmasının yanı sıra, tarım ve hayvancılıkta etkin kaynak kullanımı ile üreticinin düzenli gelir elde etmesini ve yüksek refah seviyesine ulaşmasını sağlamayı hedefleyen Kelkit Organik Tarım Uygulama ve Araştırma Merkezi Altyapısının Geliştirilmesi Projesi'nde ilk adım atıldı.

İhracata konu olan tarımsal ürünlerde işlenmiş ürün çeşitliliğinin artırılmasını, tarımsal üretimde Ar-Ge çalışmalarının yapılması ve kaynakların korunması prensibiyle kalite ve verimliliğin artırılması-

nı, işletmelerde bitkisel ve hayvansal üretimin entegre şekilde yürütülmesini, bölgede gerilemekte olan küçükbaş, büyükbaş ve kanatlı üretiminin devamlılığı sağlayarak, kırsalın gelirinin artırılmasını destekleyecek olan proje ile, yöresel ürün sektörünün geliştirilmesi, tarımsal üretimde üreticinin de söz sahibi olduğu muhafaza - paketlenme - işleme tesisleri oluşturacak örgütlenme modellerinin geliştirilmesi ve markalaşmanın sağlanması da amaçlanmaktadır.

Gümüşhane Üniversitesi'nin öncülüğünde hazırlanan, Gümüşhane Valiliği İl Özel İdaresi'nin ortak, Kelkit Köylere Hizmet Gö-türme Birliği, Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlü-

**Projeyle, bölgenin doğal kaynakları ve çevre kapasitesi korunarak, uzun dönemli sürdürülebilir kalkınma sağlanacak ve tarımsal çeşitlilik artırılarak tarımsal sanayi güçlendirilecek.**

ğü ve Kelkit Belediyesi'nin de iştirakçi olarak destek verdiği Kelkit Organik Tarım Uygulama ve Araştırma Merkezi Altyapısının Geliştirilmesi Projesi kapsamında Kelkit'e, süt



ürünleri işleme merkezi, bal paketleme ünitesi, çiftçi eğitim merkezi, misafirhane, yetiştirme ve üretim seraları, mantar üretim ünitesi, tavuk kümesi, yem kırma ve hazırlama ünitesi, laboratuvar ve sosyal

alanlar başta olmak üzere birçok tesisin kurulması planlanmaktadır.

Tamamlandığında, bölgenin ekonomik yapısını güçlendirerek ortalama gelir düzeyini yükseltecek, bölge içi gelir dağılımını iyileştirecek, bölgenin sosyal gelişimini ve dayanışmayı sağlayarak bölge içi entegrasyonu oluşturacak, bölgenin doğal kaynaklarını koruyarak uzun dönemli sürdürülebilir kalkınmayı sağlayacak ve bölgede tarımsal çeşitliliği artırarak tarımsal sanayiye de güçlendirecek olan projenin,

aynı zamanda, bölgeye özgü organik ürün markasının oluşturulması ve bu amaçla uygun tarihlerde düzenlenecek organik tarım festivalleriyle yeni geliştirilen ürün veya ürünlerin markalarının tanıtılması, bölgesel ürün markası için iç ve dış piyasada pazar payı edinilmesi, ilimizin ulusal ve uluslararası alanlarda tanıtılması, yerel ürünlerin işlenerek yerinden satışının yapılması ve bölgemiz ekonomisinin gelişimi gibi konularda da ciddi katkılar sağlanması beklenmektedir.



## Uzun ince bir yol

**T**arihî İpek Yolu güzergâhında, Doğu Karadeniz ve Kafkasları, Ortadoğu'ya ve İran'a bağlayan Gümüşhane-Trabzon ve Gümüşhane-Giresun karayolları üzerinde bulunan çok sayıda tüneli, ilimiz için olduğu kadar, komşu iller için de büyük önem arz etmektedir.

Gümüşhanemizin ekonomik, sosyal ve kültürel anlamda gelişmesi açısından can damarı niteliği taşıyan tüneller, hem ilimizin, hem de çevre illerin doğal ve yöresel ürünlerini hızlı bir şekilde dış piyasaya sürebilmesi anlamında ciddi kolaylıklar sağlamaktadır.

İlimizin, sahip olduğu doğal, tarihî ve kültürel zenginliklere rağmen, turizm sektöründen hak ettiği payı almasının önündeki en büyük engel olan ulaşım sorunu, bu tünellerle büyük ölçüde aşıldı. Seyahat süresinin kısalmasıyla

sağlanan zaman ve yakıt tasarrufu, ilimizin tercih edilirliliğini artırırken, aynı zamanda milli ekonomimize de önemli katkılar sağlamaktadır.

Şu anda ihale aşamasında olan ve tamamlandığında, 12,9 km uzunluğu ile Türkiye'nin en uzun

ikinci tüneli olacak olan yeni Zigana Tüneli de, bu özelliği sayesinde, ilimizin gelişmişlik düzeyinin artırılmasına sağlayacağı ciddi katkıyla, Gümüşhane insanının yaşam standardının ve konforunun yükseltilmesine pozitif yönde etki edecektir.

**Tarihî İpek Yolu, eski ihtişamının izinde yeniden canlanarak, hayat bulacak**



## Kürtün ekonomisi seracılıkla hareketlendi

İlk seranın, 1998 yılında kurulduğu Kürtün'de, artan sera sayısı ile birlikte üreticiler alternatif üretim yapma imkânı bulurken, yapılan seralar, hem üreticilere, hem de ilçe ekonomisine hareketlilik getirdi.

İlk olarak, 1998 yılında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'nın finanse ettiği sera projesinde 240'ar metrekarelik 8 sera, 2011-2014 yıllarında DOKAP'ın finanse ettiği sera projesinde 14 tanesi 180 metrekare ve bir tanesi de 120 metrekare olmak üzere toplamda 15 sera, 2015 yılında da İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği'nin finanse ettiği projede 240'ar metrekarelik 4 sera olmak üzere, ilçede bugüne kadar kamunun katkılarıyla 5 bin 520 metrekare alanda 27 adet sera kuruldu.

## Kaymakamlıklarda görev değişimi yapıldı

Mülki İdare Amirleri Kararnamesi ile Kürtün Kaymakamı Enver Özderin İnönü/Eskişehir Kaymakamlığına, Torul Kaymakamı Recai Karal Pamukova/Sakarya Kaymakamlığına, Kelkit Kaymakamı Ozan Gazel Eşme/Uşak Kaymakamlığına atandı.

Kürtün Kaymakamlığına Lalapaşa/Edirne Kaymakamı Mehmet Durgut, Torul Kaymakamlığına Doğanşar/Sivas Kaymakamı Hasan Kafkas, Kelkit Kaymakamlığına Gömeç/Balıkesir Kaymakamı Naif Yavuz atanarak, görevlerine başladılar.

## Yeşilay Cemiyeti Gümüşhane Şubesi Kuruldu

Yeşilay Cemiyeti Gümüşhane Şubesi kurularak, faaliyetlerine başladı. Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü Gençlik Merkezi Müdürü Selman Eroğlu başkanlığında oluşturulan Yeşilay Cemiyeti Gümüşhane Şubesi yönetiminde, Kemalettin Demirkıran Başkanvekili, Nihat Dülgeroğlu Sekreter, Yaşar Gül Şube Saymanı ve Ender Ülker Şube Veznedarı olarak görev yapacak.



“ Sahip olduğumuz tarihî eserler ve kültürel miras, ülkemizin olduğu kadar, tüm insanlığın da evrensel değerleridir. Geçmişten bugüne gelen ve bugünden yarınlara kalması gereken bu kültür varlıkları, insanlığın ortak değerlerini yansıtması bakımından birer uygarlık hazinesidir. ”



## Süleymaniye'de bir sabah

Tarihi ve turistik değerleri nedeniyle zengin bir turizm potansiyeline sahip, Eski Gümüşhane ve Canca adlarıyla da anılan Süleymaniye Mahallesi, hem Gümüşhane'nin en eski yerleşim yeri olması, hem de bir anlamda medeniyetlerin geçiş yeri olması nedeniyle, tarihi ve kültürel açıdan önemli bir yerleşim merkezidir. Tarihsel gelişimine kısaca bakıldığında, Gümüşhane'nin ilk olarak, günümüzde Canca adıyla bilinen ve bugünkü şehrin kuzeybatısında bulunan mahallenin olduğu yerde ve bir gümüş yatağı üzerinde kurulduğu görülmektedir. Kuruluşu M.Ö. 5000 yıllarına dayandırılan bölge, gerek maden zenginliği, gerekse coğrafi konumu nedeniyle birçok medeniyetin geçiş noktası olmuştur.

Müslüman, Hristiyan ve Ermenilerin birlikte yaşadığı hoşgörü yerleşimi olan Eski Gümüşhane'de, bu üç cemaatin mensupları vatandaşlık ve ortak hayatın oluşturduğu kültürel bir kimlikle yaşamlarını sürdürmüştür. Bu yerleşimde, geçmişin izlerini taşıyan camiler, minareler, kiliseler, hanlar, hamamlar, köprüler ve medreseler gibi 43 tarihi eserin yer aldığı kültürel değerler günümüze kadar gelmiştir. Kanuni Sultan Süleyman, II. Selim ve IV. Murat döneminde Osmanlı hazinesi-

nin beşte birini karşılayan gümüş sikkeler de burada basılmıştır.

Gümüşhane başta olmak üzere, Anadolu coğrafyasının tamamı, dünya medeniyet ve uygarlık tarihinin beşik noktasıdır. Sadece Anadolu coğrafyası, bütün dünya üzerinde kurulan uygarlıkların tamamına yakın sayıda uygarlığı bünyesinde barındırmaktadır. Arkeolojik kazılar bunun birer göstergesi ve bizler için gurur kaynağıdır. Üzerinde yaşamakta olduğumuz bu coğrafya, şehir kültürü ve medeniyetinin kemâle erdiği doruk noktasıdır.

Köklü geçmişinde pek çok uygarlığa ev sahipliği yapan, binlerce yıl boyunca kralların, imparatorların, yazarların, sanatçıların yaşadığı yer olan Gümüşhane, Kafkasya ile Anadolu medeniyetlerinin geçiş bölgesinde köprü görevi gören önemli bir coğrafya, tarih boyunca birçok seyyahın, ilim erbabının ve edebiyatçının ilham aldığı, yetiştiği ve ziyaret ettiği kadim bir kenttir.

Bugün, Gümüşhane'nin eski yerleşim yeri olan kentsel ve doğal sit alanı Süleymaniye Mahallesi'nde kış sporları turizm merkezi ile ilgili çalışmalar

da devam etmektedir. Süleymaniye Kayak Merkezi, Uluslararası Kayak Federasyonu (FIS) raporlarında, kar özelliği, kar kalınlığı ve karın yerde kalma süresine göre Türkiye'nin en iyi kayak merkezleri arasında yer almaktadır.

Süleymaniye Kayak Merkezi, bin 500 metre rakımdan 2 bin 200 metrelik rakıma kadar olan 60 bin metre karelik potansiyele sahip kayak alanı, 5 kilometrelik kayak pistleri ve 7 ayrı yerde aynı anda kayak yapılabilme özelliği ile de saatte bin 500-2 bin 500 kayak/snowboardçı kapasitesi bulunmaktadır.



### BU ŞEHİRİN BİR ÇINARI VAR MI?



Niyazi KARABULUT

Estetik kavramını en basit şekliyle güzel olanı aramak, güzel olanı farketmek olarak ifade edebiliriz. Ancak "güzel olanı", birbirinden bağımsız birçok öznenin karmaşık bir bütünlük oluşturduğu şehirlerde nasıl sağlayabiliriz?

Şehir estetiğini oluştururken iki konuya dikkat etmek gerekir: materyal ve metod. Bugünün şehirlerinde materyal olarak betonun yoğunluğu kullanıldığını söyleyebiliriz. Metod ise batı kaynaklı çok katlı bir yapılanmayı çıkarıyor karşımıza.

Osmanlı şehirlerine bakarsak topografik veriler doğrultusunda organik gelişim gösteren çevresi ile iyi entegre olmuş, doğa ile bütünleşik, anıtsal yapıları ve külliyeleleriyle belli bir estetiğe ve imaja sahip oldukları görülür. Osmanlılar mevcut dokuya zarar vermemiş, arazi yapısı, kültür varlıkları, doğal değerleri korumuşlardır.

Mumford şehri, "medeniyetin en değerli toplumsal icadı" olarak görür. Şehir bir toplum ruhunun elle tutulur hale gelmiş en güzel örneğidir. Estetiğin daha yoğun duymayabilirsiniz fakat şehri görmezlikten gelemesiniz. Çünkü orası hayatın devam ettiği bir ortamdır. Müziği sevmeyebilir, dinlemeyebiliriz, şiiri okumayabiliriz, resme bakmayabiliriz. Fakat bir şehre bakarız, çünkü şehrin içinde yaşarız. Bu açıdan bakıldığında şehirler insanların şekillenendirir. Şehrin sakinleri biraz şehirlerin ruhunu taşırlar. Şehirler bir şiir, bir roman, bir müzik, bir resim olarak bize etki eder. Şehir estetiği insana birebir etki eden, insanın ruhunda tesir meydana getiren bir olgudur. Şehirlerin doğduğu tabiatın içinde ve onunla birlikte bütünleşik, ahenk içinde olduğu zaman insanın da kendisine benzer.

Renk şehir estetiğinin en önemli öğelerinden biridir. Şehirlerin tarihi dokularını gözlemlerken renk olgusu sürekliliğin bir yansıması olarak karşımıza çıkar. Şehir estetiği, kamusal alanların estetik yoldan üretilmesi, biçimlendirilmesi, dönüştürülmesi ve estetik değer olarak geleceğe aktarılacak felsefesini içinde barındırır. Bir şehrin estetiği, bir topluluğun içinde barındırdığı kültürel, ruhsal zenginliğinin en önemli göstergesidir. Renk de bunun önemli parametrelerinden biridir. Şehir, doğayla bütünleştiği zaman ve bu doku tarih ile nesilden nesile aktarıldığı zaman güçlü bir kimlik kazanır. Yani şehir kendisi olur. Aksi takdirde günümüz şehirleri, siteleri ve yerleşkeleri gibi birbirlerinin kopması olmaktan başka bir işe yaramaz. Erkek, kadın, çocuk, engelli, yabancı, yaşlı, genç herkese açık bir kültür alanı olan şehir yapay üretilen bir nesne değil; gündelik hayatın doğallığı içerisinde kendi kendini inşa eden bir yaşam alanıdır.

Estetik anlayıştan uzaklaşan şehir, kadim birikimini terkederek kentleşir. Sonuç itibarıyla estetiğini kaybeder, çirkinleşir. Böyle bir kentte yaşayan insan da şehrin ruhuna bürüneceği için insani özelliklerini kaybeder, ahlaki ve estetik niteliğini de kaybeder. Bu günkü şehirlerimizin temel meselesi budur. Bir şehri şehir yapan en önemli faktör zaman içinde geriye doğru giderek köklerimiz her keşesinde bulduğumuz estetiği derununda saklıyor olmasıdır. Bu sebeple bizim gözümüzü dinlendiren, ruhumuzu dinlendiren ve ruhumuzu şekillendiren şehirler lazım. Gümüşhane özelinde baktığımız zaman biz taşınan şehirlerin örneklerinden biriyiz. Kadim bir şehir yerleşimine sahip olmasak bile kadim bir şehir anlayışının izleri tarihi fotoğraflara baktığımızda bu günkü Gümüşhanede görülür. Ancak bizler çok az olan bu yapıyı da tahrip ederek bir şehir, daha doğrusu bir kent oluşturma yolunu seçmiş bulunuyoruz.

Şehrin bu günkü yerine taşındığı yıllardan elimizde kalan ne var. Bir cami, bir çeşme, bir mekan... Elli yıllık bir çınarımız bile yok. Günümüzde değişen şehir anlayışından ve uygarlığın safrası kabul edilen beton yığınlarından başka bir görünüme vermeyen bu şehrin estetik anlayışımıza karşılık gelen bir yanını bulamazsınız.

Estetiğe, özel olarak da şehir estetiğine ilişkin şunu söyleyebiliriz: Eğer şehir estetiğinden söz ediyorsak bu öncelikle kamusal mekânların oluşumu ile ilişkilidir. Vatandaşın estetik anlayışı bira ekonomik göstergelere bağlıdır.

Estetiğin temel meselesi kamusal hayatı arkaplanına iten, toplumun ve halkın günlük yaşamını göz ardı eden bir tasarımcı egosu yerine, bizzat hayatın kendisi olarak kabul edilmemesinden kaynaklanıyor.

Bu durum estetikle bir meslek olarak ilgilenen şehir tasarımcılarının da ciddi bir anlayış değişikliğine gitmelerini zorunlu kılıyor.

Değişik dönemlerde estetik beğeniler de farklılık gösterebilir. Ancak, farklı zaman kesitlerindeki toplum yapılarının yarattığı kültürel özellikler ve buna bağlı estetik duygular ile mekan kalitelerini anlamak bugünün estetik şehri oluşturmada rehber olacaktır. Bu açıdan Gümüşhane konakları -ki ne yazık ki bu gün elimizde az sayıda kalmıştır- incelemeye değer.

Şehir estetiği, mekâna, şehre ve kamusal alana ilişkin beğeni düzeyinin yükseltilmesi, varlığın estetik yoldan dizayn edilmesi olarak anlaşılabilir. Esas olan gerçeğin doğal yollardan biçimlendirilmesi ve dönüştürülmesidir. Toplumların mutlu, keyifli yaşamları, görsel açıdan nitelikli, estetik duyguları öne çıkaran işlevsel ve estetik çevrelerin oluşumu ile mümkündür.





# Turizmde yeni bir rota: Kaya tırmanışı

19. ve 20. yüzyıllarda Avrupa'da yaşayan zenginlerin, hayatlarının rutin akışına farklı aktiviteler katmak adına başladıkları dağ gezileri, zamanla kendine özgü kuralları olan bir spor dalı haline gelmiş ve zaman içerisinde edinilen tecrübelerle dayalı olarak, bu dallaya ilgili bilgiler daha da derinleşmiştir.

Önceleri, bugünkü anlamda doğa yürüyüşleri diyebileceğimiz etkinliklerle başlanılan faaliyetler, zamanla yerini daha fazla adrenalin içeren kaya tırmanışına bırakmış ve kaya tırmanışları, dağcılıktan bağımsız, ayrı bir disiplin haline gelmiş ve

bu yeni dal, dağcılıktan ve doğa yürüyüşlerinden zorluk olarak bir adım daha ileride olan bir spor dalı olmuştur. Bu spor dalının ekstrem bir spor dalı olarak kabul edilmesinde, ölümle sonuçlanabilecek kadar ciddi riskler içermesi önemli rol oynamaktadır. Bu kadar ciddi riskler içermesine rağmen, işin ehli olan kişiler tarafından verilen eğitim neticesinde bu riskler sporcular tarafından kontrol edilebilir hale gelmektedir.

Eğitimler hem yapay tırmanış duvarlarında, hem de doğadaki gerçek kaya kulvarlarında verilmektedir. İlimiz Gümüşhane, % 60'ı

dağ olan bir il olması nedeniyle, bu sporun hem temel eğitimlerinin verilebileceği, hem de sportif aktivitelerin icra edilebileceği kaya kulvarları açısından oldukça zengin bir yapı arz etmektedir. Arama kurtarma konusunda ülkemizin en deneyimli sivil toplum kuruluşu olan AKUT'un Trabzon temsilciliği, geçtiğimiz yıl eğitimlerini Torul ilçemize bağlı Arılı Köyü kırsalındaki Arılı Mağarası'nın da bulunduğu, Kemerkaya diye bilinen kayalık alanda verdi. Aynı eğitimi, aynı alanda bu yıl da tekrarlama kararı verdikleri gelen bilgiler arasında.

Sportif faaliyetler aç-

sından ilimizin potansiyeli yukarıda da değinildiği gibi çok yüksek olmakla beraber, bu sporu yapan kişiler tarafından hemen hemen hiç tanınmamakta ve bilinmemektedir.

Bu durum, ilimizin günümüze kadar gelen bir eksiği olmakla beraber, bu eksik iyi bir tanıtımla giderilebilir. Kaya tırmanışlarında yeni rota açma konusunun sporcular açısından çok önemsenen bir konu olduğu dikkate alınırsa, ilimizin bilinmiyor ve tanınmıyor oluşu bir şans bile olabilir. İlimizin kaya tırmanışına uygun alanlarının uzman bir ekip tarafından analiz edilip, haritalarının çıkarıl-

**Gümüşhane'de kaya tırmanışı yapmaya uygun alanlar arasında, Kızılkaya, Kemerkaya, Eceltaşı ve Yalınkavak Köyü Kalesi yer almaktadır.**

ması, alt yapı hizmetlerinin karşılanması ve sporcuların tırmanışına açılması, ilimiz turizminin çeşitlendirilmesine ciddi katkılar sunacaktır. İlimizde kaya tırmanışına imkân sağlayabilecek öncü alanların başında, Gülaçar Köyü kırsalındaki Kızılkaya, yine aynı köy kırsalındaki Suratlı Mağara civarında ki kayalık alan, Arılı Köyü

Kemerkaya civarı, Dibekli Köyü Demirkaynak Köyü sınırında yer alan ve kule tabir edilen kayalık alan, Yalınkavak Köyü Kalesi, Karamustafa Köyü'ndeki Ecel Taşı, Trabzon Gümüşhane yolu üzerinde yer alan İkisü Köyü civarındaki kayalık alan ve Karaca Mağarası'nın hemen karşısında yer alan kayalık bölge bulunmaktadır.



## Kültür rotası için ilk adım

**K**lasik deniz-güneş odaklı turizme alternatif olarak gelişen kültür turizmi, Türkiye'de de son yıllarda büyük bir yükseliş içerisinde. Doğal ve tarihi değerleri bir arada bulundurması ve turizmin yılın 12 ayına yayılması anlamında kültür turizmi varlıkları ile ülkemizde öne çıkan illerden birisi de Gümüşhane.

**G**ümüşhane'de yeni kültür rotaları oluşturmak, yeni oluşturulacak rotaların tanıtımını yapmak, kırsal kalkınmayı ve sürdürülebilir eko turizmi hayata geçirmek amacıyla, içerisinde, yürüyüş rotaları, bisiklet rotaları ve manzaralı araç rotaları yer alan **Kültür Rotası Projesi'nin çalışmaları devam ediyor.**

İlimizin turizm potansiyelini harekete geçirerek, Gümüşhane'nin yurtiçinde ve yurtdışında tanınırlığını ve tercih edilirliliğini artırmak adına yürütülen turizm altyapılı projeler ile, doğal ve tarihî kültür varlıklarını, kültürel etkinlikleri ve sanat eserlerini, turistik bir ürün biçiminde gezginlerin hizmetine sunan bir turizm anlayışı planlanıyor.

Somut ve soyut kültürel mirası, tarihi anıtları ve yerleşimleri, ev sahibi topluluğun kültürel gelişimini tanımlayan yerleri ve buralardaki farklı etkinlikleri keşfetmek açısından önemli bir işleve sahip olan kültür turizmi, kültür mirasını koruma ve yaşatma an-

lamında da önemli fırsatlar barındırmakta, özellikle küçük ölçekli kentler için yeni yatırım ve iş imkânları sağlamaktadır. Binlerce yıllık tarihi, muhteşem peyzajı, yaban hayatı, misafirperver insanlarıyla birlikte kadim bir şehir olan Gümüşhane'de, tüm bu özellikleri kapsayan kırsal kesimlerdeki antik yolları ve patikaları birleştirerek uzun mesafe kültür rotaları ve günübirlik parkurlar oluşturulması, özellikle yürüyüşçülere, bisikletçilere ve at binicilerine eşsiz imkânlar sunacaktır. Yerel halkın da, rotaların oluşumundan itibaren var olan sürece dâhil edilmesi ve kendilerine, rotayı kullananları ev ya da pansiyonlarında ağırlama fırsatı sunulmasıyla, rotanın geçtiği bölgelere ekonomik anlamda da ciddi katkılar sağlanacaktır.

Fiziksel çevredeki geniş kapsamlarına bağlı olarak rotalar, koruma ve işlevlendirme uygulamalarının bölge ölçeğinde ve bütünsel bir anlayışla geliştirilmesine imkân sağlarken, aynı zamanda, yerel ölçekte işbirliği ve sahiplenmenin önünü de açmaktadır.

Gümüşhane coğrafyasının tarihsel derinliği ve yerel değerlerinin, sınırları aşan bütünsel bir bakış açısıyla kurgulanmasını sağlayacak rotalar politikası, bölgenin sahip olduğu farklılıklara dair ekonomik potansiyelin harekete geçirilmesini sağlayacaktır. Coğrafyanın özgün yapısını gözeterek oluşturulacak rota programları, Gümüşhane coğrafyasının bir bütün olarak algılanmasının ve yönetilmesinin önünü açacaktır. Rota planlaması kapsamında belirlenecek temaların öncelikli hedefleri; kültürel ve doğal değerlerin korunması, yerel özgünlüklerin tanıtımı, kırsal alanın kalkınması ve özel sektör girişimcilerinin yönlendirilmesidir.

Dolayısıyla, bu projeye, havzalarımızdaki suyun bereketi, tarihi yolların izleri, somut olmayan kültürel miras değerleri, köyler ve yaylar gibi kültürümüzün birleştirici unsurları bir arada değerlendirilirken, ekonomik kalkınma ve rekabet gücümüz de artırılabilecektir.



# Virân Olası Hâne

Mustafa ORHUN

"Yukarı çıkarken durulabilir ama aşağı inerken asla!"

Napolyon Bonaparte

Selâtin camilerin avlusunda olup da, aynı hissiyatın içinde olmamak kabil değil. Kalem gibi minareleri marifetiyle avuçları göğe doğru açılmış insan silüetindeki bu yapıların semaya yakarış vaziyeti, gönül tellerini benzer bir musiki ile titretilir. Ehl-i Müslüman taifeye yaşattığı uhrevi haz bir yana, dünyevi ihtirasların peşinde koşan benim gibi âdemoğullarını da sarıp sarmalar. Dünya gözü ile gördüklerimiz, gayrı görecelerimizin teminatı olsun isteriz lakin avludan ayrılır ayrılmaz karşılaştığımız manzara sükküt-u hayalin ete kemiğe bürünmüş bir halidir.

"Hayır, hayal ile yoktur benim alış verişim,

İnan ki, her ne demişsem görüp de söylemişim."

Görüp de söyleme ihtiyacı hissettiğim mevzu, Türklerin seneler evvel yabancı basın organlarına takdim ettiği o haber: 'Hüviyetimi kaybettim, hükümsüzdür!'

Bu defa kitabı ortasından okumak icap etti. Şehirlerimizin kimliği yok azim! Asırlar boyunca sanatta vasata tahammülsüzlüğünü, inşa ettiği şehrin her noktasında lisan-ı hâl ile haykıran bu millet, bilhassa mimari bağlamda ciddi bir kuşak çatışması yaşıyor. 'Geçmişe hürmet, ustalara saygı' kabilinden devraldığı mirasın üstüne koymak bir yana dursun, taklit etme, reproduksiyon becerisini dahi gösteremiyor. Hâl böyle olunca, ecdadın bin bir meşakkat ve hassasiyetle şehirlerimize kazandırdığı buud ve zenginlik, mirasyedi torunların elinde bir çeşit haramzadeye dönüşüyor. Estetik duygularımız gelişkin olsa, maddi imkânlardan yoksun oluşumuz bahane ediliyor; parayı bulsak, benliğimizi esir almış 'kıro'luğumuz zuhur ediyor. 'Gafile kelim nâfile kelim' düsturunu şiar edinmiş benim gibi eli kolu bağlılar ise, konuyu, temcit pilavı gibi ısıtıp ısıtıp yeniden gündeme getiriyor. Hızını alamayıp o bildik teraneyi okuyor. Bir faydası olmayacağını bilse de, 'yetkililere seslenme' gafletine düşmenin dayanılmaz hafifliğine maruz kalıyor. Buradan yetkililere sesleniyorum. Ne olur, bol bol gezin, keşfe çıkın dünyayı.

Barcelona'ya gidin önce. Şehri bir baştan diğer başa inci gibi süsleyen Antoni Gaudi'yi anlamaya çalışın. Eminim Güell Parkı'nı görünce, La Sagrada Familia bazilikasının haşmetine kapılınca ne demek istediğimi anlayacaksınız. Büyük ölçüde Baron Haussmann'ın inşa ettiği Paris sokaklarında dolaşın. Notre Dame Katedrali, Louvre Müzesi, Eglise de la Madeleine, Champs-Élysées

ve Eiffel Kulesi'ni ziyaret edin. İtalya'yı kuzeyden güneye doğru ilmek ilmek dokuyan sanatçıların izini sürün. Venedik'te, Grand Kanal'da şehrin dehlizlerini keşfederken, San Marco Meydanı'nda farklı bir mimari üslubun keyfini çıkarın. Rönesans şehri Floransa'da, Leonardo ve Michelangelo'nun yaşadıkları şehre neler yaşattıklarına şahit olun. Başta Colleseo ve Venedik Meydanı olmak üzere pek çok tarihi yapıya ev sahipliği yapan Roma'nın fotoğrafını çekin. Saint Petersburg'da delilere olan bakış açınızı değiştirin. Bir şeyin delisi olmadan akıllısı olunamayacağına kanaat getirin. Tarih kitaplarında bizim 'deli' olarak bahsettiğimiz, kıs kıs güldüğümüz I. Petro'nun kurduğu bu asil şehri aklı başında insanlar olarak seyreyleyin. Eminim ki bu sayede, daha evvel defaatle gördüğünüz amma velâkin fark edemediğiniz bir şeyi tıpkı Arşimet gibi 'Eureka!' edasıyla terennüm edeceksiniz.

Maksadım, pek çok Avrupa şehrine hâkim olan Barok ve Rokoko mimari üslubuna meth ü senalar düzmek suretiyle, alışık olduğumuz alafranga yarıdakçılığına yeni bir perspektif kazandırmak değil. 'Galiba bu da onlardan, Batı hayranı jakoben zihniyetten!' diye fetva verip, yazının bundan sonraki kısmını okumaktan vazgeçen değerli okuyucularımın hoşgörüsüne iltica ediyorum. Beni bir siz anladınız, siz de yanlış anlamak üzeresiniz. Evvela bir konuda anlaşalım. Az evvel yere göğe sığdıramadığım o şehirleri nakış nakış işleyen söz konusu mimari üslubu çok beğenmediğimi, son derece soğuk bulduğumu, en azından bu memleketin topraklarında iğreti duracağını itiraf etmeliyim. 'Haydaaaaa! Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu?!' dediğinizi duyar gibiyim. Müsaade buyurunuz efendim, tek tek izah edeceğim hepsini.

Avrupa, kendi adıyla neşet etmiş bir medeniyet projesinin tezahürü. Kadim bir kültürün neticesinde vücut bulmuş; müzik, resim, heykel, mimari, yemek, davranış gibi bir birinden oldukça farklı sahaları aynı potada eritmeyi başarabilmiş bir coğrafya. Cemil Meriç, 'kültürler tarih sahnesine çıktıkten sonra 1000-2000 yıl yaşarlar. Gerçekleştirilecekleri mefkûreyi gerçekleştirdikten sonra medeniyet olurlar'2 diyor. Avrupa'dan ya da o coğrafyada konuşlanmış bir şehirden söz ederken zimni olarak bir medeniyetin sözcülüğünü yapmış oluyoruz. Avrupa'da bizi kendisine hayran bırakan şey de,

söz konusu medeniyete ait emarelerin hemen her sokak başında karşınıza çıkması. Muhafaza etme gayretlerine vurgu yapmak suretiyle 'sadakat' hasletini ön plana çıkarabilirsiniz. Ya da geçmişle gelecek arasında kurdukları birbirine yakın tonda seyreden üslubu işaret ederek sahip oldukları 'tutarlılığı' övgüye mazhar bulabilirsiniz. Adına her ne dersiniz deyin, insanın ruhuna işleyen ve kayıtsız kalamadığı bir estetik var ortada. Gözünüze hitap eden mimari, kulağınıza hitap eden musiki bir üslup var. Meşhur bir siyasetçimizin deyişiyle, 'Bizde neden yok!?' demek, topyekün koca bir medeniyeti inkar manasına gelir ki, haksızlık etmiş oluruz. Cihan imparatorluğu Osmanlı'nın billurlaştırdığı

Merkezden azıcık çevreye doğru açıldığımızda tablo net bir şekilde ortaya çıkıyordu. Başta İstanbul olmak üzere memleketin her köşesi ehliyeti olmayan insanlar tarafından şantiyeye dönüştürüldü. Derme çatma barakaları andıran gecekondular mimarisi mantar gibi her tarafı sardı. 1453'te Osmanlıların fethettiği İstanbul, maalesef 1970'lerde Karadenizliler, 1980'lerde ise Kürtler tarafından fethedildi. Gözbebeğimiz bu asil şehir, kısa sürede bilhassa Karadenizli müteahhitlerin elinde oyuncak oldu. Doğu Karadeniz kıyılarını da per ü perişân ederek milyonlarca insanın bedduasına mazhar olan bu arkadaşlar, içine ettikleri doğa ve estetikle birlikte bir gerçeği daha ifşa ettiler: Kem âlât



Türk-İslam medeniyeti, bütün haşmetiyle ruhumuzu okşamaya, varlığını şehadete devam ediyor. Bütün mesele, bizim bu medeniyete katkı sağlama maktan imtina edişimiz. O taraklarda bezimizin olmayışı. Ecdadın, zirvelere taşırken bir an olsun duraksamadığı medeniyetin, pek çok sahada parâşütü atlayışını seyrediyoruz. Bilhassa mimaride dibe vuruyoruz.

İlk zamanlar göçebe kültürün bir tür izdüşümü olarak gördüm bu manzarayı. Genlerimize kodlanan, damarlarımıza sirayet eden o kültürün uzantısı, Osmanlı'dan sonra yeniden hortladı diye düşündüm. 'Sakın ha güzel bir şey inşa etmeyelim, günün birinde taşı tarağı toplayıp yine yollara düşebiliriz. Gözümüz arka da kalmasın!' zihniyetinin ürünüydü mimari anlayışımız. Zira şehirler pespaye bir mantıkla kuruluyordu.

ile kemalât olmaz!..

Eksik ve aksak enstrümanla mükemmellik olmaz. Yarım doktorun candan; yarım hoca'nın dinden ettiği bir mecliste, yarım mimarların ve müteahhitlerin de bizi, yaşam alanlarımız olan şehirlerden ve evlerimizden ettikleri aşikâr. İçinde bulunduğumuz ahval, 'akıl' ve 'zekâ' arasındaki fark kadar açık ve net.

Mimari bir zekâmız var ecdadın miras bıraktığı ancak, onu harekete geçirecek ve yönlendirecek aklımız yok! Yasalarından tutun da, belediye reisine, mimarına, müteahhidine, vatandaşına kadar topyekün bir akıl tutulması yaşıyoruz. Belki meşveret usulünün işletilmesinden kaynaklı bir sancı bu, başka bir ifadeyle birimler arasında yeteri kadar iştişare yapılmadan paldır küldür işe soyunmanın

garabeti. Meseleyi külliye tek bir mecraya havale etmek akıllıca bir davranış değil. Zira hepimizin bir parça kabahatli olduğu büyük bir travma yaşıyoruz. Hemen herkesin; 'önce can, sonra canan' saikiyle hareket ettiğini kabul etmek gerekir. Belediye reislerimiz başta olmak üzere yerel idarecilerimiz önce vatandaş diyor ve bir sonraki seçimi düşünmeye başlıyor mazbatasını eline alır almaz. Hal böyle olunca oy kaygısı, reislerimizi, haklı olarak(!) popülist politikalar uygulamaya sevk ediyor.

Vaktiyle ziyaretime gelen şehrin eski belediye reisi, özellikle taşrada vatandaşlara olan inancımı büyük ölçüde sarsmıştı. Şehri temaşa ederken son derece modern ve estetik yerel uygulamalarla karşılaşmışım. Şehrin ortasından geçen derenin üzerindeki köprü ışıklandırılmış, sıvasız evler maliklerine yeniden yaptırılarak bir biriyle son derece uyumlu renklere boyanmış, sokak araları Arnavut tipi çok sevdiğim kaldırım taşlarıyla döşenmiş, meskûn mahaller güzel park ve bahçelerle donatılmıştı. Bu icraatlarını sahibi olduğunu öğrendiğim eski reise tekrar neden aday olmadığını sorduğumda memleketin acı gerçeklerinden biriyle daha yüzleştim. Benim nazarımda bu hizmetleri hayata geçiren bir idareci, adaylığını koyduğunda tekrar seçilmeliydi. Akıl, bilim, mantık bunu söylüyordu.

Ancak reis tekrar adaylığını koymasına rağmen seçilememişti. Zira kamu menfaatini değil de kişisel menfaatini önceleyen bazı vatandaşların; su borusu, bir kamyon çakıl gibi muhtelif taleplerini geri çevirmişti. Beytülmalın bütün parasını yine kamu menfaati için harcamıştı ama bu tavır, vatandaş nezdinde maalesef hüsn ü kabul görmemişti. Müteahhitlerimizin can'ı ise para elbette ki. Şehrin imar mevzuunda son derece önemli bir yeri olan bu sınıf, 'kentleşme' gayesinin maalesef çok uzağında. Mimarlarla birlikte ortaya koydukları eserleri gördükçe, gözümüzün ve gönülümüzün sadakasını fazlasıyla vermiş oluyoruz.

Balık baştan kokar. Bu acı tablonun baş aktörlerinden olan devleti nazarı dikkate almamak büyük bir hata olur. Tamamen kamu sermayesiyle hayata geçirilen kamu binalarının ahvali de ortada. Daha yaşını doldurmadan, emekleme döneminde dökülme başlıyor çoğu. Neden böyle olduğu konusunda küçük bir araştırma yaptığınızda ise tüm haşmeti

ile bürokrasi hazretleri çıkıyor karşınıza: tasarruf tedbirleri. Sağlıkta, eğitimde hatta adalet mevzu bahis olduğunda tasarruf etmekten imtina etmeyen devlet, kamu binalarını da bu sakat zihniyete kurban etmekten geri durmuyor tabii. Müruruzamana uğramış bayındırlık kurumu, ne yaptığından bihaber personeli, evlere şenlik 'tip proje' garabetiyle akıl sağlığımızı tehdit etmeye devam ediyor. Coğrafya ve iklim ayırt etmeksizin memleketin her köşesinde aynı tip projeleri hayata geçirmeyi hala bir marifet sayarak yirmi birinci yüzyılın etik değerlerine meydan okuyor. Büyük bir özveri ve hüsnüniyetle uygulamaya konulan TOKİ macerası da, yeni bir hayal kırıklığı olarak daha şimdiden vicdanlardaki yerini almış durumda. Estetik kaygıdan yoksun, çok katlı, birbiri üstüne bindirilmiş, nizami olmaktan çok uzak beton yığınları. Genel itibarıyla herkesi ev sahibi yapma güdüsüyle hareket eden, 'dünyada mekan, ahirette iman' darbı meselenin tezahürü olan bir tarafı eksik kalmış devasa yatırım.

Eskilerin, 'efradını camii, ayyarını mani' özdeyişleriyle hâkim kılmaya ve diri tutmaya çalıştığı zihniyetin maalesef çok uzağında. Gereksiz unsurları tecrit edip, faydalı olan ne varsa etrafında toplayan şehircilik anlayışı yok bu topraklarda. Şeytanın avukatlığını yapmak istemem ama bunun bir adım ötesi iki kelimeyle çevre felaketi. Yerleşik düzenden nefret eden ve bu maksatla girdiği ülkelerde taş üstünde taş bırakmayan meşhur Moğol istilası bu günlerde cereyan etse, muhtemelen yakıp yıkmaya faslına lüzum hissetmezlerdi. Nereyi yıkacaklar? Belki Safranbolu'yu, belki eski Mardin'i. Üçüncü bir yerleşim merkezi saymıyorum, aklıma gelmiyor.

'O halde ne yapmalı eyyühe'l-yazar? Sorunu tüm çıplaklığı ve çarpıklığı ile ortaya koydun, hadi bize yol göster, akıl ver de kurtulalım şu girdaptan!' dediğinizi duyar gibiyim. Estağfurullah, akıl vermek gibi bir lüksün içine giremem. Olmayan şeyi istemeyin benden. Elimde olsa, kepçesi son derece geniş ve kuvvetli bir dozer marifetiyle, gözümü dahi kırpmadan memleketin bir ucundan öbür ucuna kadar yerle yeksan ederim ne varsa. Ama ne'ylersin ki,

'Virân olası hânede evlâd ü iyâl var!..'

(\*1 Mehmet Akif Ersoy)

(\*2 Meriç, Cemil, "Sosyoloji Notları ve Konferanslar", s.308)



Her umudun başka baharlara kaldığı bir hayat...  
Değirmen taşlarının arasına düşen mısırlar gibi saydım hüznün dolu günleri bir bir. Umutları öğüten günlerle, gecelerle hemhal oldum.



Artık kalemimi kırdım sana hayat. Kanayan çığlıklarımı yutkunup kırılmış hayallerimi topluyorum izbe köşelerden. Şimdi karanlıklara sarılıp demlenmiş yalnızlığını yudumluyorum.

Niyazi KARABULUT

# Bir değirmendir bu dünya

Ah hayat, ferman senindir. Ben yaşarken umut ekim karanlıklara. Saçlarıma düşen karlar üşütmesin diye umutlarımı gül rengine boyadım kınayla... Gelincikler kıskansın diye saçlarımı...

Bir değirmendir bu dünya anladım. Üşüyor ellerim, üşüyor yüreğim, iliklerine kadar üşüyen bir hayat yaşadım... Her umudun başka baharlara kaldığı bir hayat...

Değirmen taşlarının arasına düşen mısırlar gibi saydım hüznün dolu günleri bir bir. Umutları öğüten günlerle, gecelerle hemhal oldum. Bu nasıl taksimdir bilinmez, mevsimlerden payıma zemheri düştü. Baharların uzağına düştüm ben... Korkunç bir serencama düştü yüreğim.

Yüreğimde binlerce kuş çığlığı, yaşamamış günlerin uğultusu, sana yenik düştüm hayat...

Bir ömür suskunlukla yıkadım yüzümü, her gece suskunluk yorganlarını örttüm üzerime. Hüznlerimi karanlıklara fısıldadım. Oysa ki umutlarımı uykularıma yastık yapmak isterdim. Fakat benim yastığının altında Azrail'in kalbi attı her zaman.

Kilitli sandıklara sakla beni zaman. Karanlık kuyuları içinde görünmez yap beni. Sığınağım ol yalnızlık, hayatın izbe patikalarında yol arkadaşım ol.

Bütün umutlarımı kurtlar kemirmiş, ayakta ölen ağaçlar gibiyim. Son vaktinde bir bağdadiyim çöktü çökecek. Son öğütüğüm mısırlarımdır bunlar.

Yazgım, bir mısır tanesi gibi son bul-

mak bu dünya değirmeninde. İçimde çok tanıdık bir his var. Bütün yıldızlar sönecek, her şeyin rengi solacak.

Anladım, hayata dair her şey yalan, sen bile yalansın zaman... Muhayyel iklimlerin düşleridir geride kalan... Bir zamansızlıktır beni sarmalayan, anakronizm... Çaresizim, seni kendimden uzak tutmayı başaramadım ecel. Beynimi, düşüncelerimi senden uzak tutabilmek için her yolu denedim. Elimde olsa bana seni anımsatan her nesneyi, her biçimi, her rengi, en uzak diyarlara, bilinmez iklimlere gönderirdim. Kaldım zamanın çılğın ateşinden saçılan alevlerin arasında... Derelerinden şiiirler akan bu coğrafyada yıkandım kendi yalnızlığımın sularında...

Artık kalemimi kırdım sana hayat. Ka-

nayan çığlıklarımı yutkunup kırılmış hayallerimi topluyorum izbe köşelerden. Şimdi karanlıklara sarılıp demlenmiş yalnızlığını yudumluyorum. Acılarımın kuytularında, solgun çiçekler...

Geceler... Gündüzden öte sığınaklar... düş sayfasını yıldız yıldız açtığım geceler.

Her şey burada kalsın, gidiyorum geldiğim gibi dünyandan, bir garip yolcu olarak...

Tatlı bir çaresizlik, belki de yorgunluk...

Zamanın acıtan anıları, yalnız dağlara ağıt yakıtıran bir hayat sundu bana...

Ey kabir al beni koynuna, ağırla kutlu bir misafir gibi... Bu toprağa vefadır ölümüm.

# Ellerim üşüyordu...

İlhan SIVRI

İlk defa soğuk bir ramazan gecesini görmüştüm seni. Vakit sahura yakın. Ben üşüyen ellerimle apartman kapısının anahtarını ararken, sen kapının önünde bekliyordun. Ben, senin hakkında ne kadar da kötü şeyler düşünmüştüm o zaman. Ben normlara uygun bir hayat yaşıyordum kendimce, sense norm dışı. O saatte, o soğukta dışarıda olmamın kendimce makul sebepleri vardı. Senin apartman kapısının önünde beklemen ise ne kadar sebepsiz, mantıksızdı benim için. Sen norm dışı, mantık dışı birisiydin. Ben kalabalıkların kendince koydukları kurallara uygun yaşayan "normal insan"dım.

Ben soğuktan zor açılan kapıdan girerken senin anahtarın olmadığı için orada beklediğini anladım. Kapının yanındaki otuz iki zilden hangisinin senin evinin zili olduğunu da bilmiyordun ve yanlış bir zili çalarım endişesiyle orada bekliyordun. Çünkü sen yanlış evin zilini çalınca neler söylenmezdi ki senin için. Çocuklarını bile senin adınla korkuttuklarını duymuştum komşu annelerin. Senin ne söylediğini anlayamamıştım o zaman. Selamlaşmaya benzeyen hareketlerle ayrıldık apartmana girince.

Ellerim üşüyordu...

Nasıl olsa birazdan sahur için uyanacağız düşüncesiyle yatmadım eve girince. Seni düşündüm. Çocukken apartman zillerini çalıp kaçtığım günleri düşündüm. Kırdığım dalları, yolduğum çiçekleri düşündüm. Ne kadar da masumdum o zamanlar. Sen de ne kadar masumdun apartman kapısında beklerken. Sen soğuktan üşüyen ayaklarını yere vurarak ısıtmaya çalışıyordun ben üşüyen ellerimi ısıtmaya çalışıyordum. Sahura kadar seni düşündüm ellerim ısınmıştı ama yüreğim üşümeye başladı seni düşündükçe.

Yüreğim üşüyordu...

Seni daha sonraları tanımaya çalıştım. Kısa bir süre komşuluk yaptık ama uzun süredir dostuz. Hayatta her şeyin "yengen". Ağabeyinden, yeğenlerinden daha çok sadıksın O'na. Apartmanda O'nun terliklerini aradığı-

na çok tesadüf etmiştim. O olmazsa eve girmediğini çok gördüm, şahidim, sadakati kutsal bir hazine gibi saklayan dostum. Dostum diyorum ama sen dost olduğumuzdan bihabersin. Sen diğer insanların koyduğu bütün kurallardan ve kavramlardan bihabersin çünkü. Yengene bir gün "Sen ölüncü seni nereye koyarlar? Nereye koyarlar?" diye sorduğunu duymuştum. O da "mezara" demiş. Sen "Ben de seninle geleceğim" demişsin. O da "Hortlarım" diye takılmış sana. Sen "korkma korkma ben seni orada da korurum" demişsin. Duyunca yüreğim üşümüştü.

Yüreğim üşüyordu...

At arabasıyla kaza yapmışsın çocukken. Araba parparça, at ölmüş, sana hiçbir şey olmamış. Sonra başlamış; şu borularından, araba kornalarından "zurna" yapmalar. Kızınca üstünü başını paralamalar. Arabalara taş atmalar. Başkaları tarafından önceden tahmin edilemeyen hareketler. Belki de insanlar seni bilmedikleri için korkuyor senden. Seni bilmedikleri için senle alay ediyorlar. Seni onların arasında görünce yüreğim üşüyor.

Yüreğim üşüyor...

Çocukluğunda hep annen ilgilenmiş seninle. 1986'da annen veda etmiş bu dünyaya. Belki senin sırrını çözdüğün başka bir âleme gitmiş. Sen ağabeyinle, yengene kalmaya başlamışsın. Her şeyinle yengen ilgilenmiş evde. Banyonu o yaptırıyormuş. Çamaşırlarını o yıkıyormuş. Sen eline ne geçerse ona getiriyormuşsun. Sadakat ve merhamet dolaşıyor senin damarlarında. Her gün elbise değiştiriyorsun. Çoğunu da yırtıyormuşsun zaten. Biz olmasak aslında senin kuralların ne kadar da anlamlı. Biz olmasak bizim kurallarımız ne kadar anlamsız başkaları için. Robinson; ıssız bir adada yalnızdın. Sen binlerce insan arasında yalnızsın. Seni biz başkalaştırdık, yalnızlaştırdık. Hâlbuki her yerde



karşılaşıyorduk seninle. Camide, kahvede, benim girmeye çekindiğim her türlü resmi dairede sen karşıma çıkıyordun. Bir bardak çay içmek için bir tabak şekeri bitirdiğinde kahveciler sana bir şey demiyordu ama ben üçüncü şekeri alırken yüzüme tuhaf tuhaf bakıyorlardı. Kaç rengi var şu hayatın diye düşündürüyordun beni. Senin kaç rengin vardı değişen hayatın renklerinde bilmiyorum.

Yüreğim üşüyor...

Sen gerçek dostsun Hamdi. Dostluk denince yüreğim üşüyordu hep. Sen yüreğimi ısıttın hep, yüreğinin ateşiyle. Yüzünde masumiyet gördüm. Halil Cibran'ın satırlarında sen varsın gülen dostum. "Bir gün ölü benliklerimden birini gömerken mezar kazıcı gelip bana, "Cenaze için buraya gelenlerin içinde yalnız senden hoşlanıyorum," dedi.

Ben dedim ki, "Bu beni çok sevindirdi, ama benden neden hoşlanıyorsun?"

"Çünkü" dedi, "onlar ağlayarak gelip ağlayarak gidiyorlar, yalnız sen gülerek gelip gülerek gidiyorsun." Sen gülünce Hamdi, yüreğim üşüyor.

Sen gülerek gidince Hamdi.Yüreğim...





Kentin içinde ama kentten uzak

## “Ne içindeyim zamanın, ne de büsbütün dışında...”

Karadeniz'in Doğu Anadolu'ya açılan kapısı olan Gümüşhanemiz, sahip olduğu 450 yaylası, dereleri, gölleri, çiçekleri ve ormanları ile bir cennet görünümündedir.



## Artabel Tatil Köyü Serender Evleri

Gümüşhane'de, Musalla Vadisi'nin eteğindeki ormanların içerisinde yer alan serender evleri, kentin içinde, ama kentten uzaktır.

Bu özelliğiyle, hafta sonlarını doğayla baş başa geçirmek isteyenlerin uğrak yeri haline gelen Artabel Tatil Köyü Serender Evleri, ziyaretçilerine, köy kahvaltısı ayrıcalığı sunmasının yanı sıra, kuymak, alabalık, köylülerin ürettiği organik peynir, bal ve tereyağından da tatma imkanı verir.

Köylerde üretilen doğal sebze ve meyvelerin satıldığı alanları ile de mi-

safirlerine hizmet veren Artabel Tatil Köyü Serender Evleri, köy kahvaltısının ardından çevrede gezmek isteyenler için de bölgede farklı alternatifler sunarak, doğayla baş başa zaman geçirmek isteyenlere huzurlu saatler sunar.

Artabel Tatil Köyü Serender Evleri'nin bulunduğu vadiden birkaç kilometre yukarıda, dağların zirvelerinde göller ve bu göllerden akan sularla oluşan derelerin kıvrılarak vadi boyunca inmesiyle, ziyaretçilerine eşsiz güzellikler sunan doğa manzaraları yer alır.

Ülkemizin her coğrafyası, kendine has dağları, yaylaları, dereleri, gölleri, çiçekleri ve ormanlarının

görüntüsü ile farklı bir atmosfere ve öneme sahiptir. Karadeniz'in Doğu Anadolu'ya açılan kapısı olan Gümüşhanemiz de, sahip

olduğu 450 yaylası ve yaz aylarında bütün yaylalarında hayatı canlandıran yaylacılarıyla bir yayla cenneti görünümündedir.

Şehir hayatının stresinden uzaklaşarak, rahat bir nefes almak isteyenler için harika bir liman olma potansiyeline sahip Gümüşhane yaylaları, ziyaretçilerini, daha yaylaya ulaşmadan yol güzergâhındaki güzellikleriyle mest etmeye başlar. Yayla yolları, sizi önce küçük köylerin kıyısından dolambaçlı virajlara sürükler. Yol kenarında nazlı nazlı akan bir dere, yolculuğunuza eşlik eder.

Tam, "Hâlâ gelemedik mi?" derken, yemyeşil bir düzlüğe ulaşırsınız. Sizi, çiçekler, kokular, kuşların cıvıltısı, su birikintileri ve zirvelerdeki göller karşılar. Şehirlerin yaz aylarındaki bunaltıcı sıcaklığı çok aşağılarda bırakmış olarak ulaşmış olduğunuz bu yemyeşil ve bol oksijenli yer, dünyanın en tepesinde olduğunuzu hissettirir.



## Bir şelâle hikâyesi: Tomara



Gümüşhane, kendine has doğasıyla ziyaretçilerine eşsiz deneyimler sunmaktadır. Labirenti andıran derin vadilerinin içine sakladığı şelâleleri, doğayla iç içe tatil geçirmek isteyen misafirlerine büyüleyici bir atmosfer yaşatmaktadır.

Su ile yeşilliğin bütünlüğü muhteşem doğası ile adeta cennetten bir köşeyi andıran Tomara Şelâlesi de, çevresinin zengin flora ile oluşturduğu uyumlu peyzaj ile ziyaretçilerinde bir rüya âleminde ol-

dukları hissi uyandırır.

Şiran ilçemizde bulunan Tomara Şelâlesi'nin, dağın göğsünden çıkarak 30-40 metre yükseklikten aşağılara dökülen süt rengindeki suyu, kulağa hoş gelen nağmelerini misafirlerine sunmaktadır. Yazları soğuk, kışları sıcak akan suyu, Tomara Şelâlesi'nin diğer şelâlelerden farkını ortaya koyan en önemli özelliğidir. Dağın eteğinde 40 ayrı yerden çıkarak, 15 metre genişlik ve 25 metre yükseklikten akan şelâlenin köpük halinde çıkan suyunun, akış vadisi içe-

risinde oluşturduğu akış kıvrımları ve akış rejimi rafting yapılmasına da imkan sağlıyor.

Bu büyüleyici şelâlenin bir de efsanesi bulunmaktadır. Rivayete göre; Seydibaba Köyü çobanı, sürü otlatır, öğlen saatlerinde sürüyü götürüp ıssız yerde yatırıp, abdestini alır, namazını kılmış. Bir zaman sonra köylüler, sürüyü susuz bırakıyor diye çobanı dava etmiş ve bir gün gizlice takip etmişler. Tam öğle zamanı, çoban yine sürüyü aynı ıssız yere indirmiş. Elindeki değneğini topra-

ğa vurmuş. Çıkan sudan kendisi abdest alıp namazını kılmış, sürü de suyunu içmiş. Çoban namazını kıldıktan sonra bakmış ki, köylü kendini seyrediyor. Buna çok kızan çoban kavalını bir tarafa, bıçağının kılıfını da bir tarafa savurmuş. Biri düşmüş Tomara Şelâlesi'ne, diğeri de Çamoluk ilçesinin Mindaval Köyü'ne. Kaval ile bıçağın kınının düştüğü yerden sular fıskırmış. Kırk ayrı yerinden su çıkan Tomara Şelâlesi'nin diğeri bir adı da, Kırk Gözeler olarak günümüze kadar gelmiş.

## Süleymaniye GAZETESİ

### İMTİYAZ SAHİBİ

Gümüşhane Valiliği Adına  
Gümüşhane Valisi Yücel YAVUZ

### GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Şenol TURAN

### SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Engin DOĞRU

### HABER EDITÖRÜ

Abdullah UZUN

### SAYFA EDITÖRÜ

Zeynep AKÇA-Arif DUMAN

### FOTOĞRAFLAR

Engin DOĞRU, İsmail GÜRSES, Emre ARSLAN,  
Mustafa ZENGİN, Hüseyin ÖZGÜN

### E-mail

gsuleymaniye@gmail.com

### Baskı:

İber Ofset



# Yeşildere'de 'beyaz' bir sayfa

Yeşildere Köyü'nde bulunan ve Rumlar döneminde Hükümet Konağı, Cumhuriyet döneminde de ilkokul olarak kullanılan tarihî konak, çalışmaların tamamlanmasının ardından, İl Encümeni tarafından kiraya verildi.

Bin 743 metrekare arsa üzerinde, 645 metrekare kapalı alan, 3 kat ve 10 oda kapasiteli tesis, konumu itibariyle İmera Manastırı'na, Cami Boğazı Yaylası'na ve Çakırgöl'e yakınlığı ile dikkat çekiyor.



ve 10 oda kapasitesiyle, restorasyon çalışmaları yaklaşık 500 bin liraya mâl olan konak, konumu itibariyle İmera Manastırı'na, Cami Boğazı Yaylası'na ve Çakırgöl'e yakınlığı ile dikkat çekiyor.

Şehir merkezine 7 kilometre mesafede bulunması ve eşsiz manzarasıyla, doğa ile iç içe otantik konuk evi ve butik otel şeklinde hizmet verecek olan tesis, son dönemde özellikle Arap turistler için alternatif konaklama merkezlerinden birisi olabilecek bir noktada.

## YEŞİLDERE KONAĞI

Rumlar tarafından 1914 yılında inşa edilerek, 1920 yılına kadar Hükümet Konağı olarak kullanılan tarihî konak, Rumların 1920'deki nüfus mübadelesi ile Gümüşhane'den ayrılmasının ardından bir süre kullanılmadı. 1939'dan 1988 yılına kadar ilköğretim okulu olarak hizmet veren bina, bölgedeki nüfusun ve öğrenci sayısının azalması nedeniyle bir süre okul olarak hizmet veremedi ve bu süreçte defineciler tarafından tahrip edildi.



Gümüşhane'nin merkeze bağlı Yeşildere Köyü'nde bulunan tarihî konak, İl Özel İdaresi tarafından DOKA desteğiyle restore edilerek, turizme kazandırıldı ve 3 yıllığına işletme için kiralandı.

İl Özel İdaresi tarafından hazırlanarak, Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) tarafından

desteklenen proje kapsamında restore edilen ve Rumlar döneminde Hükümet Konağı, Cumhuriyet döneminde de ilkokul olarak kullanılan tarihî konak, çalışmaların tamamlanmasının ardından, İl Encümeni tarafından kiraya verildi.

Bin 743 metrekare arsa üzerinde, 645 metrekare kapalı alanı, 3 kat

## Çemberimde gül oya

Gümüşhane'nin ovalarında ve dağlarında yer alan yerleşim yerlerinin kültürü, zaman içerisinde yörenin coğrafi konumuna, iklimine ve üretim yapısına göre şekillendi. Her bölgenin kendine has kültürü, folkloruna, yemeklerine, eğlencelerine, kıyafetlerine, eş ve işlerine yansdı.

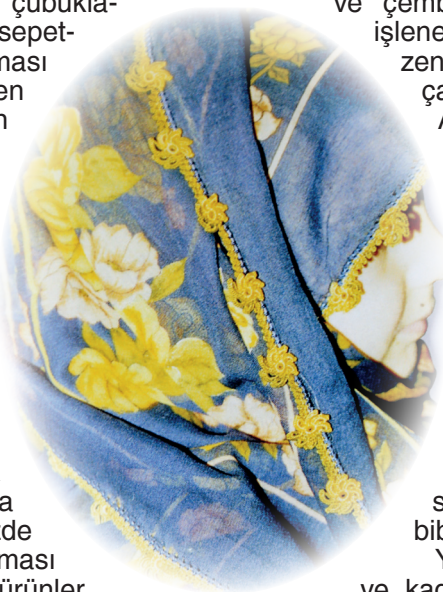
Yaban fındığı çubuklarından yapılan sepetler, ağacın oyulması sonucu elde edilen malzemeler, koyun yünlerinden eğrilip, kök boyalarla renklendirilen iplerle dokunan zilli ve ala kilimler, kültürümüzün bir parçası oldu.

Gümüşhane'nin kültürünü yaşatan bu el işi ürünleri aynı zamanda kentlinin turistik değerleri olarak da öne çıktı. Günümüzde birçoğunun kullanılması dahi unutulmuş ürünler, şimdilerde hediye eşya mağazalarında vitrinleri süslüyor. Gümüşhane'nin de geçmişine ışık tutuyor. Genç kızlar ve anneleri, maharetlerini sergileyerek hem aile bütçelerine katkı sağlıyor, hem de geleneksel sanatlarının devamlılığına vesile oluyorlar.

Asırlar boyunca duygularını el işleriyle ifade eden genç kızlar ve kadınlar, sevinçlerini ve hüznlerini, kilimlere, dantellere ve iğne oylarına yansıttı.

Bazen hüznü, bazen de neşeli türküler eşliğinde yapılan bu el işleri, Gümüşhane'nin bir zenginliği olarak kuşaktan kuşağa sürdü. Yazmaların ve çemberlerin kenarlarına işlenen iğne oyları da bu zengin kültürün bir parçası olarak yerini aldı.

Annenin gelin olan kızına verdiği iğne oyası, bir bölgede prenses parmağı modeli olarak anılırken, başka bir yerde kadife çiçeği olarak da karşımıza çıkar. Bir başka coğrafyada ise, yakın çevreye, gelinin sıkıntı yaşadığı mesajı vermekte olan biber motifi görülür. Yörenin genç kızları ve kadınları, boş zamanlarında halen, Türk insanının yüreğinden kopup gelerek, sanatta inanılmaz güzellikler ifade eden kilimlerden dokuyor, Halk Eğitim Merkezi'nin açmış olduğu kurslarda kilim dokumanın inceliklerini, kilimin kendine özgü motiflerini öğreniyorlar.



Asırlar boyunca duygularını el işleriyle ifade eden genç kızlar ve kadınlar, sevinçlerini ve hüznlerini, kilimlere, dantellere ve iğne oylarına yansıttı. Bazen hüznü, bazen de neşeli türküler eşliğinde yapılan bu el işleri, Gümüşhane'nin bir zenginliği olarak kuşaktan kuşağa sürdü.





**K**apı tokmakları ve halkaları, kolay üretilmesi ve ucuz oluşu gibi nedenlerle yaygın olarak kullanılıyor olmalarının yanı sıra, sanat tarihimizin ilgi çekici türlerinden birileri olma özelliği de taşımakta, bu sebeple de, kültür tarihimizin fiziki bir yansıması olan sanat tarihimizdeki değişim ve gelişiminin yakından takip edilebilmesine imkân sunmaktadır.

Kültürümüzde, eve dışarıdan gelen kişinin, geldiğini haber verebilmesi için kapıya vurarak ses çıkarma ve kapıyı çekmesine yarayan kapı tokmaklarının, geçmişin zarif edâsı ve vazgeçilmez özeni dikkatinizi çekti mi hiç?

Millî kültürümüzün önemli bir bölümünü teşkil eden maddî değerlerimizin başında gelen ve günlük hayatımızın geçtiği eski evlerimizin korunup, gelecek kuşaklara, kültür sanat tarihimizin canlı delilleri olarak aktarılmasında herkes görüş birliği içerisinde. Ancak, eski evlerimiz, plansız kentleşme ve ekonomik şartlar neticesinde sahiplerince terk edilmeleri veya kiraya verilmeleri nedeniyle her geçen gün yıkılıp yok olmakta, yerlerine beton yığını apartmanlar yapılmaktadır.

Elbette, betonlaşmayla birlikte kaybettiğimiz sadece eşsiz anıtlar, bağlar ve bahçeler değil. Eski evlerimizle birlikte, yaşayan kültürümüz ve komşuluk gibi birçok âdetimiz, geleneğimiz ve toplumsal özelliklerimiz de yok oluyor. Ancak yine de, mimarimizin en ilgi çekici unsurlarından olan eski evlerimizden, zamana meydan okurcasına günümüze dek ayakta kalabilmeyi başarmış olanları da var. Mimari üslubu, yapı malzemesi, çatısı, merdi-

**Demir ustalarının hünerli ellerinde şekil bulan kapı tokmakları, eski evlerin en vazgeçilmez aksesuarlarıdır**

veni ya da balkonuyla bu evlerin hemen hepsi, eskinin o ince zevkini günümüze taşıyan örneklerle dolu. Dökme demir balkon korkulukları, pencere kafesleri ve ahşap ya da kesme taş işçiliğinin yanı sıra, olağanüstü güzellikte kapılar ve bu kapılar kadar özel kapı tokmakları...

Demir ustalarının hünerli ellerinde şekil bulan kapı tokmakları, âdeta, eski evlerin en vazgeçilmez aksesuarlarıdır. Elektriğin çıkardığı seslerin hayatımıza karışmadığı dönemlerde duyulan bu tokmakların sesleri, aynı zamanda ev halini ifade eden çeşitli mesajlar da barındırır içerisinde. Mesajı, sesi ve biçimiyle başlı başına birer sanat eseri olan ve bazen ev sahibinin mizacı hakkında fikir veren kapı tokmaklarından bazen ürkütüğümüz gibi, bazen de, aynı kapıyı tekrar tekrar çalmak gelir içimizden. Biçimleri arasında, gaga ağız, topuzlar, üçgenler ve çengeller bulunan tokmakların hepsinde bir anlam ve bir estetik yer alıyor. Demir işçiliğinin inceliği, küçük bölümlere işlenmiş motifler ve göz alıcı figürler insanı hayrete düşürüyor. Kalın ve sert ağaçlardan yapılmış çift katlı kapılara

## “Kapı çalmak, açılmasını beklemek, bir hoş geldin ve bir güler yüzle karşılanmak”

monte edilen tokmakların kullanımı sırasında çıkan tok ses, evin içinde veya avluda yankılanırken, yapının görkemini de tamamlıyor. Günümüzde diafon, ziller ve melodili kapı zilleri

var ama hiç birisi eski kapı tokmaklarının hızlı veya yavaş vurulmasındaki mesajların inceliğini yansıtmıyor. Eski kapılarda, genellikle tokmağın vuruş yerinde yer alan metal kabartmalı bölüm, sesin daha tok ve duyulur olmasını sağlarken, dövme demir veya tunç dökümden imâl edilen kapı tokmakları, çeşitli şekil veya motiflerle zengin süslemelerle, daha da estetik hale getiriliyor.

Yapılışlarına göre ayrı teknikler kullanılan kapı tokmakları, aynı zamanda ev sahibinin varlık durumu hakkında da ipuçları vermektedir. Döküm tokmaklarda benzer biçimler sıkça tekrarlanırken, dövme demirden yapılanlar daha

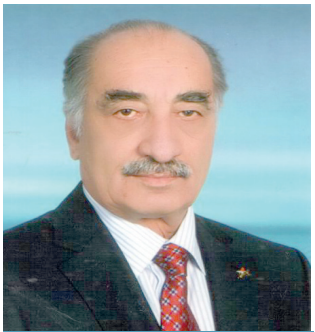
nadir desenler taşıyor.

El yapımı dövme demir tokmaklarda da, ustanın kendi zevkini ve yorumunu izlemek mümkündür.

Bunlar, daha farklı ve ender görülen, delik, çizik ve perçinlere sahip. Ahşap kapıları saran yassı demirden yapılmış kuşaklar ise, kapı ile tokmak arasındaki uyum ve bütünlüğü tamamlayan birer sanat eseri niteliği taşıyor.

Elbette, eski evlerimizde sadece kültür ve sanat değeri açısından bakılması yanlış olacaktır. Onlar, yapı malzemesi ve mekân tasarımı bakımından, günümüz mimarlarının örnek alması gereken, sağlıklı ve ferah yapılar olma özelliği de taşımaktadır.

Mimari üslubu, yapı malzemesi, çatısı, merdiveni ya da balkonuyla bu evlerin hemen hepsi, eskinin o ince zevkini günümüze taşıyan örneklerle dolu. Dökme demir balkon korkulukları, pencere kafesleri ve ahşap ya da kesme taş işçiliğinin yanı sıra, olağanüstü güzellikte kapılar ve bu kapılar kadar özel kapı tokmakları...



Turan TUĞLU

Gümüşhane Valiliği, Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü aracılığı ile bir gazete çıkaracak. Kuşkusuz, kamuda çalışanlar ve diğer ilgililer de bu gazetenin hazırlanmasına ve süreklilik kazanmasına katkıda bulunacaklardır. Sanırım gazete, kısmen yerel haberlere ve devlet yatırımlarına yer vermekle birlikte turizm ve kültür ağırlıklı olacaktır.

Yeri gelmişken Gümüşhane valiliğince organize edilen gazete ve dergiler konusunda kısa kısa notlar düşelim. 1926 ve 1931 yılları arasında Gümüşhane’de valilik yapan Şait Bey zamanında “GÜMÜŞE-

### Yeni Bir Gazete

Lİ” isimli bir gazete 1929 yılında yayınlanmaya başlamıştı. Bu gazete, 1952 yılına kadar yayını sürdürdü. 1952 yılında Özel İdareye ait baskı makineleri satışa çıkarıldı.

Rahmetli Lütfullah Kantek baskı tesislerini satın aldı ve “DEMOKRAT GÜMÜŞHANE” adıyla haftalık olarak yayına başladı. Demokrat Gümüşhane gazetesi 73 yıldan beri aynı isimle yayını sürdürüyor. 1926 yılında tarih öğretmeni İ.Namık Tağudar, Gümüşhane tarihi ile ilgili bir broşür yayınlamış, Cumhuriyetimizin 15.yılında, Gümüşhane Millî Eğitim Müdürü, Vehbi Okay da, eğitim ağırlıklı küçük bir kitapçık çıkarmıştı. Daha sonra, vali Ayhan Çevik; “KÜLTÜR VADİSİ GÜMÜŞHANE” adlı bir dergi başlattı. Üç ayda bir yayınlanan dergi 16 sayıya ulaştı.

O dergide de; Gümüşhane tarihi, coğrafyası, kültürü, folkloru, sporu, turizmi konularında, bu konularda araştırma yapacak olanlara kaynaklık edecek çok güzel yazılar yayımlandı. Yine belirli zamanlarda valilik aracılığı ile gazeteler de çıktı.

“Vatan, gayur insanların omuzları üstünde yükselir”

Valiliğin çıkaracağı bu gazete, turizm, kültür ve diğer konularda eli kalem tutan herkesin katkıda bulunacağına umut ederiz. Sanırım, gazeteyi valilik çıkarmakla birlikte, gazete resmi bir bülten formatında olmayacak. Herkes bu gazetede Gümüşhane’den bir şeyler bulacak ve yararlanacaktır. Açıkçası; gazete, halkın gazetesi olacaktır. Şimdiden başarı dileklerimi sunarım.

### Sağlam, zarif, ucuz ve dayanıklı...

Kara lastikler, Karadeniz Bölgesi’nde bir dönemin yaşam tarzını yansıtmaktadır.

Şimdilerde pek kullanılan bu giyim eşyası, bir dönem, bu coğrafyanın ihtiyaç duyulan nesnesiydi.

Yıllar önce dedelerimizin ve ninelerimizin köylerde giydiği kara lastik,



eskisi kadar olmasa da, bugün dahi insanlarımızın ilgisini görüyor. Sağlamlığı ve ucuz olması nedeniyle, özellikle tarlada çalışan çiftçiler tarafından ilgi gören ve köylüler tarafından ‘4x4’ olarak adlandırılan kara lastikler, özellikle dağlık arazilerde ve meyve hasat sezonun-

da daha çok tercih ediliyor. Tırmanış ve tutunma kabiliyetinin yüksek olması ve sağlamlığının yanında oldukça ucuz da olan kara lastik ayakkabıları, aynı zamanda, yağmurlu ve karlı günlerde kaymadığı için de güvenliğiyle ön plana çıkıyor. 1950’li yıllardan 1970’li yıllara kadar Ünye’nin başlıca üretim sektörü olan kara lastik fabrikasının ambleminde, “Sağlam, Zarif, Ucuz ve Dayanıklı” yazıyordu. Kesinlikle sağlam, ucuz ve dayanıklı. Zarifliği ise size bırakıyoruz.

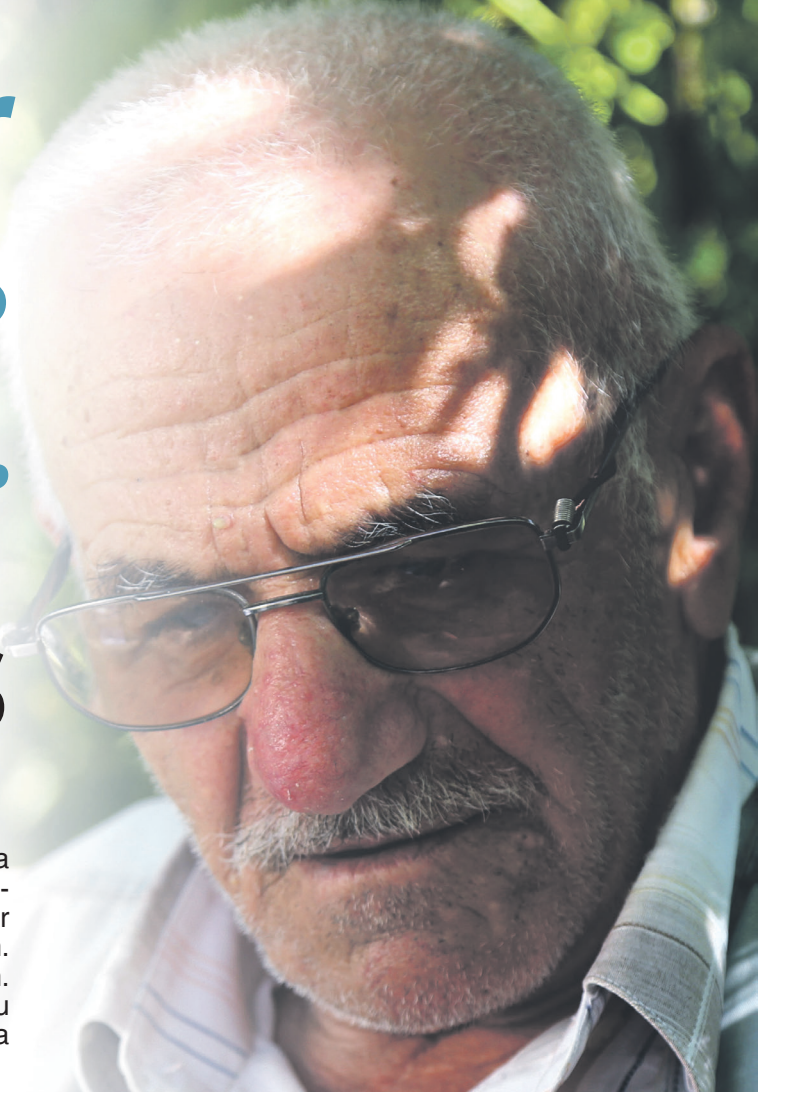


İlim Gümüşhane ben Tekkeliyim  
Vatanım gurbettir gurbet gülüyüm  
Yaban dağlarının kır kekligiyim  
Durmadan öter halkın diliyim

Bir mekândan lamekâna koşarım  
Akarsular gibi bazen coşarım  
Yağmurla doluyla karla taşarım  
Kaynağım halktandır halkın seliyim

Ateşim özümde çakmak istemem  
Hasan derki boşa akmak istemem  
Ben benim değilim halkın maliyim

# Kültür vadisinde bir usta: Hasan Soydaş



## Okul hayatından sonra ne yaptınız?

Yaş 18-19 olunca gurbet merakı başladı. 1956'da İstanbul'a gittim. İstanbul'da Vehbi Koç'un kibrit fabrikasında çalıştım. Cumhuriyet Bayramı sonuna kadar çalıştım, döndüm ve geldim. 1957'de Bitlis'e gittim. Karayollarında amcazadem vardı, onun yanına gittim. Bitlis'te, şantiyede ve projelerde kantin memurluğu yaptım. Orada da yazdığım şiirlerim vardır. Orada mütemete bir şiir yazdım, hoşuna gitti.

## Gine mi gurbetin yolu göründü Kurtar, sen bu dertten bizi Yarabbi Hasret deryasının kolu göründü Aldı yüreğimden, sızı Yarabbi

Orada iki üç yıl çalıştıktan sonra askerliğim çıktı. 1961'de askere gittim. 1962'de Manisa'dan Balıkesir'e gittik. Orada talimgâha girdik. İki sene askerlik yaptım.

Askerlikten sonra, karayollarında çalışan amcam, "Bir kahvehane açtım Bitlis'in Tatvan ilçesinde, gel burayı çalıştır." dedi. Gittim, orayı bir sene çalıştırdım. Sapa bir yerdi, ayrıldım ve diğer amcamın yanına geldim. Onunla birlikte, Samsun Kapalı Spor Salonu'nda, Merzifon Devlet Hastanesi'nde, Zile küçük sanayi sitesinde ve Ankara'da inşaatlar yaptık. Ardından, İstanbul'da bir köşkü restore ettik. Daha sonra Tekirdağ'da köprü inşaatı yaptık. Derken, on-on beş sene oralarda çalıştıktan sonra da emekli oldum.

## Şiir yazmaya ne zaman başladınız?

Şiir yazmaya ilkokulda başladım. Ben o sırada küçük şiirler yazıyordum. Öğretmenlerin dikkatini çekmiyordu. Bende atıyordum. Kâğıt da bulamıyordum. İlkokulda başladıklarımın hepsini kaybettim. En son, 1954-1956'dan itibaren yazıyorum.

## Şiir yazarken etkilendiğiniz birisi var mı?

Büyük dedemde de varmış şiir yazma kabiliyeti. Dedem Hacı İsmail Efendi. Sabri Özcan San'ın yazdığı Gümüşhaneli Şairler kitabında, İsmail ismiyle müsemma olan şahıs, benim dedem olabilir diye düşünüyorum.

## Çok babacan bir ihtiyar Bir görseniz dedemi siz Savaş yapmış uzun yıllar Bir görseniz dede mi siz

Şiirleri gece de, sabah da, böyle sohbet ederken de yazarım. Konuşulan konuda veciz bir söz beni etkilediyse oradan kalker gider, onu konu yapar ve şiir yazarım. Bazen de rüyada yazar, ezberlerim. Ama sabah kalktığımda aklımda bir şey kalmıyor. Yastığımın altında geniş düz kâğıt ve kalem bulunur. O anda uyanır yazarım. Aksi halde unutuyorum. Askerde talimgâhta sınav sorularını cevaplarım bile, kâğıdın altına bir şiir yazdım.

## Yazarım, elim titreşir Söylerim, dilim dolaşır Arzuhal sana ulaşır Nedendir bu komutanım

Bir hafta sonra komutan sınav sonuçlarıyla geldi, ders nizamındayız. Elli puandan aşağı alanları çıkarıyor, dövüyor, yüksek alanlara da teşekkür ediyordu. Gelir gelmez, "Bu Hasan razıysa çıksın." dedi. Ters bir üstemendi. Ben de, yazdıktan sonra arkadaşlarıma dedim ki, "Soruları hep cevaplandırdım, fazlasıyla altına bir de şiir yazdım." Şiiri onlara da okudum. Onların hoşuna gitti. Hasan razı deyince kimse çıkmadı, ben de çıkmadım. Bir daha söyleyince yanımdaki arkadaş uyardı. "Sen Hasan razı diye şiir yazmadın mı?" deyince çıktım. "Dayağı yedik dedim" kendi kendime. Bir selam verdim. Teğmen dedi ki, "Arkadaşlar, bu arkadaşınıza çok çok teşekkür ederim. Hem soruları tam yazmış, hem de altına bir şiir yazmış. Oku arkadaşlarına." Bir de onlara okudum.

## Size göre halk ozanı, halk şairi nasıl olmalıdır?

Halkın hepsinin gönlünde olmalı. Halkın dili olmalı, kulağı olmalı. Aşık Veysel'i severim, Sümmâni Baba'yı severim. Karslı Aşık Zülâli'yi severim. Aşık Seyrâni, Dertli, Karacaoğlan ve Yunus Emre'yi severim. Yeni nesilden Çobanoğlu'yla, Reyhâni'yle ve Mevlüt İhsani'yle de tanıştık.

## Şairliğe ve ozanlığa gönül vermiş ustalarla tanışıklığınız oldu mu?

İlkokula gittiğim zamanlardı, "Posuslu Nuri Baba" köyümüze gelmişti. Bizim köy odasına misafir oldu. Hicrâni Baba ile Erzincanlı İrfâni Baba varmış, bunlarla beraber ozanlığa dolanırlarmış. Sesi de çok güzeldi. Bizim köy odasında onu dinlemeye gittim. Oda çok kalabalık olduğu için ben bir köşeye sıkıştım. Resul öğretmen beni gördü ve şiir yazdığım bahsetti. Onlar da, ban söyle dedi. Tam olarak ne yapacağımı da bilmiyordum. O arada şöyle dedim;

## Posus illerinden revanı olup da Bu bizim köye hoş, sefa geldin Posus illerinden, Kırklar Dağı'ndan Kale bucağından, yolun sağından

Böyle diyerek devam ettim. Orada bu dörtlüğü söylerken, bunun hoşuna gidiyor. İkinci olunca onlar namaza gittiler. Ben eve kaçıp, tandıra girdim. Cebimde küçük bir not defterim vardı, üç kâğıt yazdım, "Resul öğretmen yine gelirse, ben de bunu derim." dedim. Onlar camiden çıkana kadar bende köy odasına gittim. Herkes içeri girdi, oldu oda. Biz yine köşeye sıkıştık. Bu sefer Resul öğretmen dedi ki, "Önce sen ayak vereceksin." Ben ne bilirim ayak vermeyi. O arada yazdığımı okudum.

## Vakit tamam oldu, kılındı ikindi Söyle Nuri Baba dil-i ikrârından Hoş sohbet etmenin zamanı şimdi Dökülür Nuri Baba, bal ikrârından

Böyle üç kâğıt ona söyledim. Sonra Nuri Baba aldı sözü, daha bana hiç söz hakkı gelmedi. Bayburt'ta Hicrâni Baba vardı. Bir gün onu görmeye gittim. Sora sora evini buldum. Gittiğimde yatıyordu. 90 yaşında vardı. Dedi ki "Hoş geldin nedir oğlum?" Bende;

## Duydum ki deryayı ummanınmışsın Bir yudum su için ben sana geldim Evvel elif, sonra mime ermişsin Onlara erişmiş insana geldim

O da bir kâğıt bana okudu ama zor okudu. Daha bir şey demedim. Buraya geldim. Ertesi gün duydum ki, vefat etmiş. Ondan sonra dedim ki;

## Bayburt kazasının düştü de taş Çağlayan Çoruh'a doldu da gider Yıllardır dinmeyen Hicrâni'nin yaşı Çoruh'un bir kolu oldu da gider Elif Er Rahman'dan aldı varını

Diye devam eden bir şiir yazdım.

Röportaj: Engin DOĞRU-İsmail GÜRSES

